

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БІЗНЕСУ

Кафедра туристичного бізнесу

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**ПРОБЛЕМА ТЕРОРИЗМУ І БЕЗПЕКИ В ТУРИЗМІ
(НА ПРИКЛАДІ СЛУЖБИ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ АЕРОПОРТУ
ХАРКІВ)**

Допущена до захисту:

завідувач кафедри

д. культ., доц.

Л. Д. Божко

Виконала:

Студентка магістратури

факультету управління та бізнесу

денної форми навчання

спеціальності 242 «Туризм»

Я. В. Гнойова

Науковий керівник:

к. е. н., доц.

М. М. Зайцева

Харків – 2020

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Розділ 1. Виникнення тероризму та її роль у державній системі	9
1.1 Тероризм – як злочинне явище.....	9
1.2 Причини та мотиви сучасного тероризму (на прикладі найстрашніший акт тероризму 11 вересня 2001 року в США.....	10
1.3 Тероризм як загроза міжнародної туристичної індустрії.....	12
Висновок до 1 розділу	21
Розділ 2. Інноваційні підходи до вирішення проблем безпеки в туризмі (на прикладі САБ аеропорту «Харків»).....	23
2.1 САБ – як система органів безпеки.....	23
2.2 Оцінка діяльності САБ (аеропорту «Харків»).....	30
2.3 Робота Служби авіаційної безпеки аеропорту «Бен-Гуріон» – як самого безпечного аеропорту в світі. Порівняльна характеристика Служби авіаційної безпеки аеропорту «Харків» та аеропорту «Бен-Гуріон».....	40
Висновок до 2 розділу.....	45
Розділ 3. Методика протидії терористичним актам для персоналу сфери послуг на базі аеропорту та готельних комплексів.....	47
3.1 Процедура виявлення бомби по телефону. Інструкція дій при погрозі терористів на базі аеропорту	47
3.2 Дії під час виявлення підозрілих предметів на території аеропорту та готельних комплексів.....	49
3.3 Навчальна методика персоналу під час ризику терористичного нападу.....	50
Висновок до 3 розділу	52
Висновки.....	54
Список використаних джерел	55
Додатки.....	58

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сучасному етапі існує масштабне терористичне насилля, яке призвело до нерозуміння істинної природи дій тероризму. Правління не в стані розробити ефективні способи боротьби з погрозою тероризму і досягти згоди з приводу його природи.

Акти насилля, інтенсивність та масштаби постійно ростуть, стають частиною життя сучасного світу. Перспективи розвитку тероризму стають все більш страшнішими по мірі того, як зростає його потенціал.

Головне завдання безпеки тероризму в туризмі є підвищення ефективності роботи служби авіаційної безпеки в аеропорту та забезпечення туристів в готельному комплексі, за допомогою розробки методів покращення безпеки, які в свою чергу покращать захист підприємств туристичного спрямування.

Проблеми виникнення тероризму та методи боротьби розглядали у своїх працях такі науковці: Жаринов К., Ноель К., Бауман М. Б., Захряпін М. Ю.

Магістерську роботу на здобуття ступеня магістра виконано в Державній харківській академії культури відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри туристичного бізнесу.

Результати дослідження, проведено в готельному комплексі «Sunrise montemare resort Spa» міста Шарм-Ель Шейх країни Єгипет.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів, обґрунтування методів розробки покращення безпеки в готельному комплексі та в аеропорту.

Об'єктом дослідження є методи перевірки служби авіаційної безпеки.

Предметом дослідження є теоретичні, практичні аспекти аналізу, оцінювання, порівняння та удосконалення служби авіаційної безпеки. Поставлена мета дослідження обумовлена необхідністю вирішення таких завдань:

- 1) Дослідити поняття тероризм – як злочинне явище.
- 2) Розглянути проблеми та методи покращення роботи служби авіаційної безпеки.
- 3) Провести аналіз діяльності аеропорту «Харків» та аеропорту «Бен-Гуріон».
- 4) Порівняти служби авіаційної безпеки в місті Харків та Тель-Авів.
- 5) Описати та обґрунтувати запропонований проект для удосконалення методів роботи САБ під час паспортного контролю.
- 6) Навести пропозиції щодо розробки навчальних тренінгів для персоналу готельних комплексів, під час нападу терористів.
- 7) Оцінити ефективність запропонованого проекту.

База дослідження: ТОВ «Нью Системс АМ» міжнародний аеропорт Харків.

У магістерській роботі було використано такі методи дослідження: аналіз, порівняння, обґрунтування, а також узагальнення (для розроблення рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення служби авіаційної безпеки та навчальних тренінгів) для персоналу готельних комплексів, під час нападу терористів.

Наукова новизна роботи полягає у подальшому розвитку методики впровадження контролю у безпеку та технології протидії, забезпечення захисту гостей готельного комплексу під час терористичного акту.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати досліджень розглянуто та схвалено на Всеукраїнській науково - теоретичній конференції молодих учених “Культура та інформаційне суспільство XXI століття”, (18-19 квіт. 2019 р). м. Харків.

Практичне значення отриманих результатів роботи полягає у розробці конкретних правил щодо забезпечення безпеки гостей на території готельних комплексів, покрокова рекомендація уникнення загрози під час терористичного нападу.

Робота складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуто теоретичні аспекти виникнення тероризму як злочинного явища, причин та мотивів сучасного тероризму, а також загроз, які він несе міжнародній туристичній індустрії. У другому розділі проведено аналіз інноваційних підходів до вирішення проблем безпеки в туризмі на прикладі Служби авіаційної безпеки аеропорту. Проведена порівняльна характеристика САБ аеропорту «Харків» та аеропорту «Бен-Гуріон», який має найвищий рівень безпеки у світі. У третьому розділі визначена методика протидій терористичним актам для персоналу сфери послуг на базі аеропорту та готельних комплексів.

При написанні роботи було використано 30 джерел.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Емельянов В. П. Терроризм – как явление и как состав преступления. Харьков: Право, 1999. С.28.
2. Салімов К. Н. Сучасні проблеми тероризму. М., 1999.
3. Харківський міжнародний аеропорт hrk.aero/ru/
4. Аеропорт Тель Авів <https://www.iaa.gov.il/he-IL/airports/BenGurion/Pages/default.aspx>
5. Кучерук М. М. Протидія тероризму в рамках сучасного міжнародного права: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 “Міжнародне право”; Інститут законодавства Верховної ради України. К., 2017. 20 с.
6. Леонов Б. Д. Запобігання тероризму: кримінологічний аспект: моногр./ К.: Видавничий дім «АртЕк»: 2015. 435 с.
7. Мария Браш и Витор Родригеш. Влияние преступлений на выбор туристического направления/ Maria Brás e Victor Rodrigues [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.scielo.mec.pt/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1646-24082010000100007.
8. Аніщенко А. П., Зайцева М. М. Інформаційна безпека в туризмі. Економічні права і свободи людини та їх реалізація у правовій, соціальній державі: матеріали міжвузівської наук. - практик. конф. викладачів, аспірантів і студентів (10 груд. 2015 р.) / НЮУ ім. Ярослава Мудрого, за заг.ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2015. С. 154-155.
9. Руководство ИКАО по безопасности для защиты гражданской авиации от АНВ. Док. 8873, Монреаль 1996.
10. Женевская конвенция 1948 г. Конвенция о международном признании прав на воздушные суда (подписана в Женеве 19.06.48, вступила в силу 17.09.53).

11. Монреальские протоколы 1975 г. - Дополнительные протоколы № 1, 2, 3 и 4 об изменении Варшавской конвенции 1929 г. (подписаны в Монреале 2509.75, вступят в силу после ратификации 30 государствами).

12. Волынский Ю. М., Басманов Ю. М. Учебное пособие по авиационной безопасности, - ФАС, УАБ, М.: 2002.

13. Свод правил по авиационной безопасности международной гражданской авиации (Часть 1). Информационный бюллетень "Авиационная безопасность", Выпуск №. 3, Март 1999 г. Научно-учебный центр по авиационной безопасности "АБИНТЕХ". М. 1999.

14. План мероприятий по координации действий на случай аварийной ситуации на аэродроме. - Стандарт ИКАО (Приложение 14 к Чикагской конвенции, п. 9.1.2).

15. Клинг А. А. Повышение авиационной безопасности при перевозке пассажиров. Инструкция для САБ, Мин. Воды: 2000.

16. Куклев Е. А., Клинг А. А. Оптимизация плана урегулирования кризисных ситуаций в аэропорту гражданской авиации. Сборник научных трудов Академии ГА, серия VI, том 2, АГА, СПб.: 1999, с. 127.

17. Приказ МТР № 102 от 21.11.95 "О порядке досмотра багажа и пассажиров".

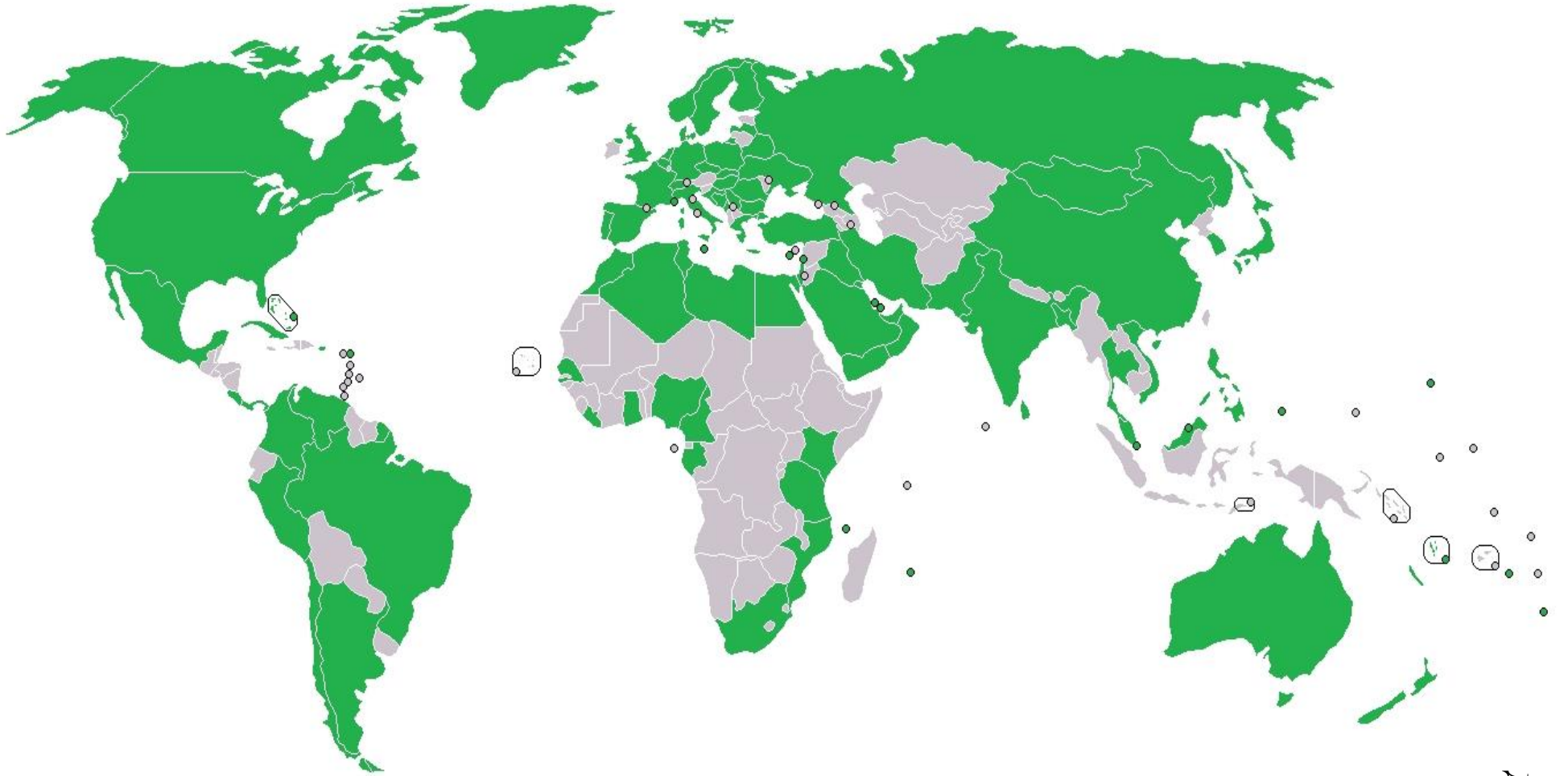
18. План мероприятий по координации действий всех существующих организаций для оказания помощи при возникновении аварийной ситуации на аэродромах. - Стандарт ИКАО (Приложение 14 к Чикагской конвенции).

19. Международно-правовые аспекты регламентации сотрудничества государств в борьбе с международным терроризмом в рамках вспомогательных органов Совета Безопасности ООН // Международное публичное и частное право. 2014. № 1. С. 22-25.

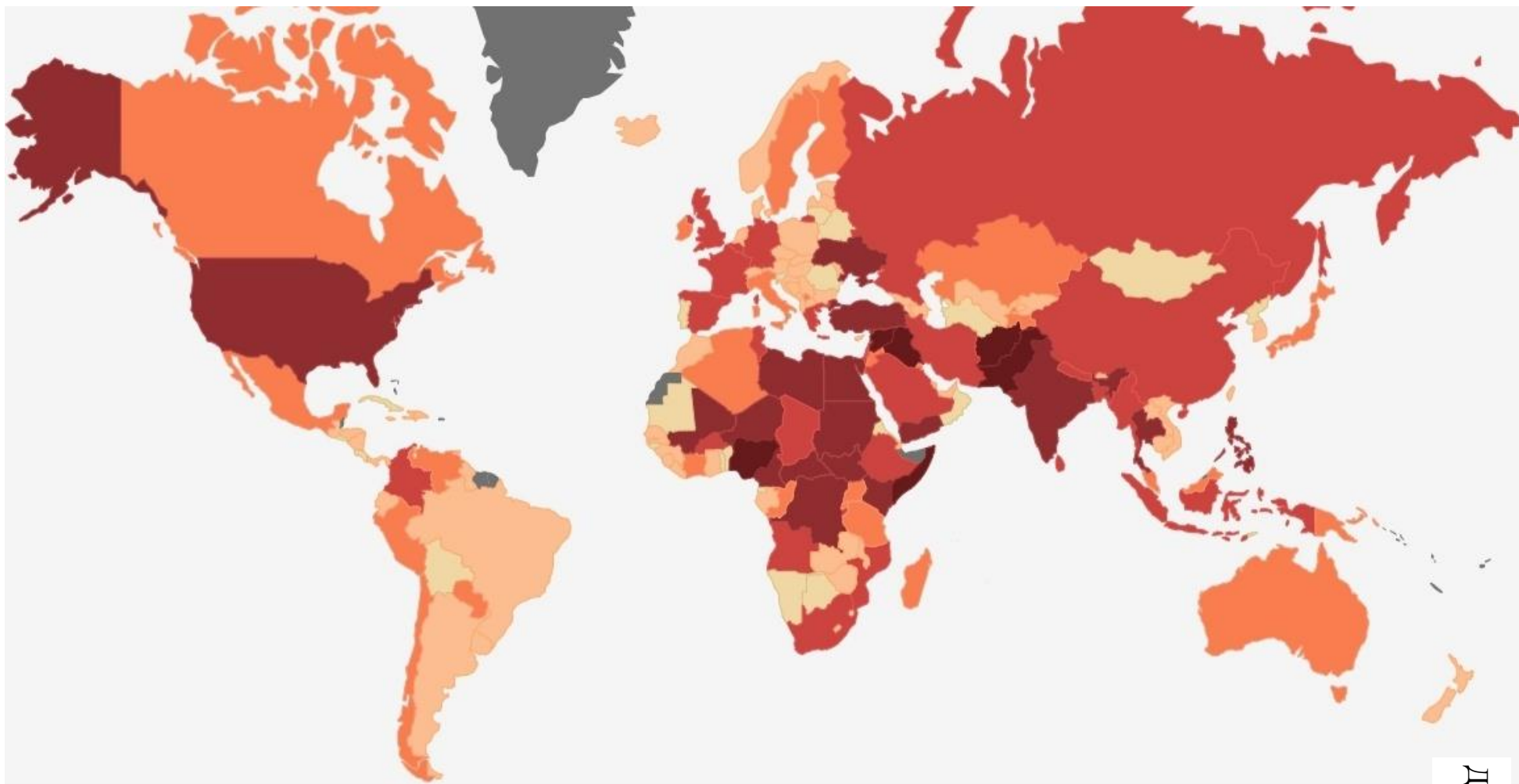
20. Некоторые аспекты международного опыта политико-правового регулирования системы противодействия экстремизму и терроризму // Бизнес в законе. 2014. № 2. С. 254-255.

21. Бутенко О. С. Психологические меры профилактики экстремизма и терроризма / О. С. Бутенко, В. С. Бутенко // Гуманитарные и социально-экономические науки, 2014. № 6. С. 40-42.
22. Волеводз А. Г. Уголовно-правовое противодействие международному терроризму // Уголовное право. 2014. № 2. С. 128-134.
23. Григоров Ю. М. Противодействие террористическим угрозам: зарубежный опыт // Обозреватель. 2014. № 12. С. 61-75.
24. Гугасари Е. С. Региональные особенности противодействия религиозному терроризму (на примере Чеченской Республики) // Философия права, 2014. № 1. С. 112-116.
25. Дамаскин О. В. Актуальные вопросы организации противодействия терроризму // Право и образование, 2014. № 4. С. 101-109.
26. Наказ № 322 від 15.03.2019 Інструкція з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропорту України. С. 32-74.
27. Зеленов Ю. Н. Качественное перерождение террористического насилия: теория и практика // Право и образование. 2014. № 2. С. 119-128.
28. Гнойова Я. В. Сучасний стан роботи щодо безпеки туристів в аеропорту Бен-Гуріон (Ізраїль) // Міжнародна наукова конференція ХДАК “Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку”, (22-23 листопада 2018р).
29. Гнойова Я. В. Служба авіаційної безпеки у м. Харків та умови покращення перевірки міжнародних перевезень//Всеукраїнської науково - теоретичної конференції молодих учених “Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття” (18-19 квіт. 2019 р).
30. Гнойова Я. В. Сучасні системи забезпечення та призначення служби авіаційної безпеки міжнародних перевезень // Всеукраїнської науково - теоретичної конференції молодих учених “Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття” (18-19 квіт. 2019 р).

ДОДАТКИ
КРАЇНИ ЧЛЕНИ ІКАО

ВПЛИВ ТЕРОРИЗМУ НА МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

АНАЛІЗ ПАСАЖИРОПОТОКУ АЕРОПОРТУ ХАРКІВ ЗА 2019 РІК

